صلاح الدين العشاقي

(انا عرضنا الامانة على السموات) كه

تفسيري

٨٠٠
٩٨
٢٦٠٩

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

Süleymaniye

بسم الله الرحمن الرحيم

انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه كان ظلوما جهولا بو اية كريمه نك تفسيرنده محققين غيري اولان مفسرينك هر بري كندي استعدادلري و عقللري حسبنجه بر معنايه تقريب ايدوب ايضاح حقيقتدن عجز ايتمشلردر الله تعالى ورسوله اعلم بو ايت كريمه ده اولان امانتدن مراد اسماء الهيه نك لمعيسني مستلزم اولان خلافتدر كه ادم حقيقي اعني انسان كامل اولانك حقيدر وخليفه بر كمسنه نك يرنده قائمقامي اولانه ديرلر وخليفة الله اولمق الله تعالى نك اسماء الهيه سنك

مجموعنه اعنی صفات جمالیه وجلالیه سنه
قابلیت و معرفتدن عبارتدر اول اجلدن
الله تعالی مرتبه ء واحدیتده بیورر انّا
عرضنا الامانة علی السموات والارض
والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها
یعنی جمعیت اسما وصفاتی ازله بز امانتی
یعنی اسما والهیه مدرکی کلیسنی قابلیت
ومعرفتدن عبارت اولان خلافتی
سموات وارض اهلنه عرض ایلدک استعدادلری
اولمدیغیچون یوکلنمکدن ابا وامتناع
ایدوب قورقدیلر زیرا جماله مظهر اولان
جماله متعلق اولان اسمائی وجلاله
مظهر اولان جلاله متعلق اولان اسمائی
قبول ایلدی وایکیسنی بردن قبول ایدر
مستعد برفرد بولنمادی وحملها الانسان

2 وانسان اول جمعیته قابلیت واستعدادی
اولدوغندن اوتوری اول امانت خلافتی
یوکلندی شیخ الاکبر قدس سره الازهر
حضرتلری انسانه انسان تسمیه سننک
سببی فصوصنک فص آدمیده بیورر
فسمی هذا المذکور انسانا وخلیفة واما
انسانیته فلعموم نشأته وحصره الحقایق
کلها وهو للحق بمنزلة انسان العین
من العین الذی به یکون النظر
وهو المعبر عنه بالبصر فلهذا سمی
انسانا بو کونی جامعه یعنی آدمه انسان
وخلیفه تسمیه اولندی پس انسان
تسمیه اولنمسی ایکی وجهله در بری مرتبه
نشئه ء آدم مراتب عالمی وحضرت
حقایقک کلیسنی مشتمل اولدوغیچوندر

زیرا انسان یا انسدن یاخود بنیاندن
ما حوذدر انسدن اولدوغنه کوره اسمالله
کلیسنك مجمی ومظاهری اولوب حقایق
انکله استیناس ایلدیکندن اونوریلیر
وبنیاندن اولدوغنه کوره برشیئه توجهدن
صکره بر غیری شیئه اشتغال ایله بعض
اشیادن دهولندن اوتورییدر زیرا انسان
کُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ایله اتصاف ایتمکدن
شأن واحد ایله وقوفی ممکن دکلدر
قنغی شقدن اولورایسه اولسون اسم ایله
مسمی بیننده مناسبت جامعه بولنمدیغندن
اونوریدر وایکنجی وجهی انسان جناب
حقك کوزیه کبی منزله سنده درکه لسان
عربیده اکا انسان العین دیرلر اکا بصر
تعبیر اولنور پس نتکیم کوزدن مقصود

اصل

اصل کوز بکیدر کذلك عالمك کلیسندن ح
مقصود اصلی انساندر زیرا اسرار الهیه
ومعارف حقیقت مقصوده انساندن
ظاهر اولور وانسان العین منزله سنده
اولان انسان انسان کاملدر غیری
دکل خلیفه تفصیلی ان شا الله تعالی
محلنده ذکر اولنور بن صددنده کلمه لیم که
بقیه ٔ آیه ٔ کریمه **اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا**
دریعنی انسان زیاده ظالم وزیاده
جاهل اولدی مطلق انسان ایکی قسمدر
یا انسان ناقص یاخود انسان کاملدر
انسان ناقص اولدوغنه کوره ظلم
وجهلی شول جهتدندرکه کندینه ودیعة الله
اولان جواهری کندینك ظن ایدوب
حقیقتدن خبردار اولمدیغی ایچوندر .

کندونه ظلم ایدوب وادی جهالده محجوب و حیران
و مقام شرکده و اسفلده مغبون و سرگردان
قالوب بالقوه کندویه اعطا اولنان رتبه‌دن
خلافتدن محروم قالدیغندن غیری وَلَقَدْ
ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ
لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا
وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ذمومنده انعامدن
اضل اولوب پس ماتنده ذکر اضل اولدی
بوندن زیاده ظلم و جهل اولورمی و بو وجهله
انسانه ظلوم و جهول اولمسی بوندندر و انسان
کامل اولدوغنه کوره ظلم و جهلی شول حیثیتدندرکه
کندوده اولان جواهر و ودیعت ربانی
و فضیلت صمدانی اولدوغنی بلیب کندن
اوتوری اماتنی صاحبنه ویروب کندی آرادن
چقاق

چقاق ایچون نفسنی اولدورر و ذاتنی ذات
حقده افنا ایدنجه کیجه کوندز ریاضات
و مجاهده ایله نفسنه ظلم ایلیر اگر دینلورسه
کیشی نفسنی تربیه و تزکیه ایله نفسنه ظلم
ایتمشی اولور جواب ویریلورکه ظلم برشیء
موضعندن غیریه وضع ایتمکدر اعنی
ما وُضِعَ لَهُ غیرینه صرفندن عبارتدر
نفس حیوانیه‌نک ایسه ما وضع لهی شردر
زیرا نفس حیوانیه بر لطیفهء مظلمه‌درکه
بدن انسانه قوتلمشدر أَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ در
و اخلاق ذمیمه‌نک محلیدر پس نفسه
اخلاق حمیده‌یی بوکلتمله ما وضع لهک
غیرینه صرف ایتمکدر اول اجلدن نفسنه
زیاده ظلم ایدیجی اولدی و انسان کامل
نفسنی اولدوروب و ذاتنی بالکلیه مجموع ذوات

ممكناتك ذات حقده افنا ايلدكن حقدن
غيريني بلمديكندن اوتورى زياده جاهل
اولديغى زيرا جهل بلممكه ديرلر عارف بالله
ايسه حقدن غيريني بلمز نتكيم حضرت شيخ
مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ عَرَفَ اللهَ وَمَنْ عَرَفَ اللهَ
لَمْ يَعْرِفْ نَفْسَهُ بيوردى يعنى نفسنى بيلن
الهنى بيلور الهنى بيلن نفسنى بيلمز يعنى معدوم
اولديغى عارف باللهك بيلمسى وبيلممسى
بر باشقه يوزدن ايمشى ولا اله الا الله
معناسى دخى بونى افاده ايدر زيرا منتهيه
كوره لا موجود الا الله معناسنى ملاحظه
كركدر ماسوانك نفى ايتمكدن اوتورى كه
صوفيه نك فنا فى الله منزلى ديدكلرى
وبو منزل قيل وقال ايله وكتبدن اخذ اولنان
مقال ايله حقلنمز بلكه كمال سعى وسلوك
ايله

ايله ياخود بر پاك عارف واكاه مرشد
كاملك صحبتى ايله ميسردر وبو جهله
انسانك ظلوم وجهول اولمسى مدحدر
اكر ديلور ايسه كه امانتدن مراد خلافت
وخلافتدن مراد اسماء الهيه نك
كليسنه قابليت ومعرفتدن عبارت
اولدوغنه دلالت وارميدر نعم حضرت
قران ايله ثابتدر نتكيم حق تعالى بيوردى
وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اِنّى جَاعِلٌ فِى الْاَرْضِ
خَلِيفَةً قَالُوا اَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا
وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ يعنى وقتا كه ربك ملائكه يه
تحقيقا احديت ذات پاكمله بن يريوزنده
بر خليفه قيلجى يم ديو بيوردى ايسه
اللرز آنه قالقوب ديديلر كه شول

کسنه‌یی خلیفه قیلدر میسنکه یر یوزنده
فساد ایدوب قان دوکه حال بوکه بز سنک
حمدکله تسبیح و ذات پاککه لایق اولمیان
شیدن سنک ایچون تقدیس ایدروز
تسبیح تقدیسدن اعمدر زیرا تسبیح
حقی نقایص امکان و حدوثدن تنزیهدر
و تقدیس حقی نقایص امکان و حدوثدن
و کمالات لازمه‌ء اکواندن تنزیهدر
و انسان کامله خلیفه تسمیه سنک سببی
حضرت شیخ فص آدمده بیوردر فهو من العالم
کفص الخاتم من الخاتم الذی هو محل النقش
والعلامة التی بها یختم الملک علی خزائنه
وسماه خلیفة من اجل ذلک یعنی بو
کون جامعه خلیفه تسمیه سنک سببی
اولدرکه عالمدن آدم محل نقوش اولوب
خاتمک

خاتمک فصی کبیدر و فصی شول نقش
و علامتک محلیدرکه ملک انکله خزینه‌سنی
ختم ایدر یعنی مهرلر اول اجلدن حق تعالی
آدمه خلیفه تسمیه ایلدی و دخی فصه
یعنی یوزک قاشنه تشبیه ایله حال
انسانه ایکی اعتبار ویروب بر اعتبار
ایله عالمدن بر جزء ایلدی و بر اعتبار ایله
باشقه باشنه بر عالم اعتبار ایلدی زیرا
فص اذا اولورکه خاتمدن بر جزء اولور
محل نقشدر واذا اولورکه خاتم اوزرینه مرکب
اولور و فصلی خاتمدن باشقه بر شان
آخری دخی واردرکه محل نقوشدر و اول
نقوش ایله خزانه ختم اولنور یعنی
مهرلنور کذلک انسان کامل دخی
عالمدن بر جزءدرکه حیواندن بر نوعدر

لكن محل نقوش جميع اسماء الهيه وحقايق كونيه
اولدیغی اجلدن انک ایچون عالمدن باشقه
بر شأن آخر واردر که اول اعتبار ایله جناب
حق انکا خلیفه تسمیه ایلدی لانه تعالى الحافظ
خلقه كما يحفظ الختم الخزائن فما دام ختم الملك
عليها لا يجسر احد على فتحها الا باذنه فاستخلفه
في حفظ العالم فلا يزال العالم محفوظا ما دام
فيه هذا الانسان الكامل بو عبارت شریفه لری
انسان کامله خلیفه تسمیه سنک تعلیل
وتفصیلیدر یعنی نجان ملکک خزینه سندن
غیبت عندنده خزینه سنک حفظنی مراد
ایلیسه اوزرینه ختم اورر یعنی مهرلر چکر
بر کسنه آنده تصرف ایتمیوب محفوظ قاله
پس ختم خلافتله اول خزینه نک حافظی
اولور اصالتله دکل و مادام که ختم ملکک

خزینه اوزرنده اوله فتحنه بر کسنه جسارت
ایتمز مکر ملکک اذنیله اوله کذلک جناب
حق مظاهر اسما و صفاتیله مختفی و مستتر اولدقده
خلقی انسان کامل ایله حفظ ایدر زیرا قبل
الاستتار والاختفا واظهار الخالق بالاصاله
حافظ الخلق جناب حقدر پس جناب حق
عالمک حفظنده انسان کاملی استخلاف
ایلدی مادامکه بو انسان کاملدر اوله عالم
محفوظ اولمدن زائل اولماز وانسان کاملک
عالمی خلافتله در اصالتله دکل ختمک خزینه‌یی
خلافتله حفظ ایتدیکی کبی ومعلوم اولدیکه
خلافت حضرت آدمه مخصوص دکلدر مقصود
انسان کاملدر نیچه عصر واحد بعد واحد حق
تعالی حضرت قرآنده بر محلده دخی یا داود
انا جعلناك خليفة في الارض بیوردی

وبر محلنده دخی وعد الله الذین آمنوا منکم
وعملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض
کما استخلف الذین من قبلهم بیوردی
وبو منصب خلافت بالاصاله سید
ولد آدمه رسول اکرم وحبیب محترم
صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینکدرکه
کنت نبیا وآدم بین الماء والطین
مقتضاسنجه تبدیل وتغییر اولنمیان قطب
ازلی وابدی اولدی وسائرلرینه بو منصب
بالتبع احسان اولنور زیرا هرکیمه احسان
اولنسه حقیقت الحقایق اولان حقیقت
محمدیه نک امداد وافاضه سیله اولور اسماء
الهیه یه جامع اولان اسم اعظمک مظهری
اولوب مرکز دائره ء وجود اولدی عینیت
زیرا اسماء الهیه دن بر اسم یوقدرکه اسم اللهدن

استفاضه

استفاضه واستمداد ایلمیه پس معلوم اولدیکه
اولیا وانبیا ومرسلیندن بو جمعیتله بو رتبه یه
ارتقا ایتسه فخر کائنات علیه افضل الصلوات
افندیمز حضرتلرینک حقیقت اصلیه و ازلیه سنک
الا امداد وافاضه سیله ارتقا ایدر نتکیم
محمد البوصیری حضرتلری دخی قصیده ء برده ده
بو معنیء متضمن وکلهم من رسول الله
ملتمس غرفا من البحر او رشفا من الدیم
بیوردی پس بو اجلدن انسان کامله خلیفه
تسمیه اولندی فیظهر جمیع ما فی الصورة
الالهیة من الاسماء فی هذه النشأة
الانسانیة فحازت رتبة الاحاطة والجمع
بهذا الوجود وبه قامت الحجة لله تعالی
علی الملائکة یعنی وقتاکه حضرت حق
انسان کاملی استخلاف ایدوب دنیا

واقرت خزانه سنه ضمّ قلديه صورت
الهيّه ده اسمادن اولان شيئك جميعى
نشئه عنصريّه وروحانيه نك بيني جامع
اولان بو نشئه انسانيّه ده ظاهر اولدى
يعنى بو كمالاتك جميعى بو نشئه انسانيه ده
بالفعل اولدى وبوندن صورت الهيّه دن
مراد صفات الهيّه در نتكيم فخر كائنات عليه
افضل الصلوات افنديمز حضرتلرى **انّ الله خلق**
آدم على صورته اى على صفاته بيوردى
پس نشئه انسانيّه بو وجود عينى ايله
احاطه و جمع رتبه سنه ايرشدى زيرا
جسميله مراتب اجسامى وروحيله مراتب
ارواحى تجاوز ايلدى وبو جمع ايله ملئكه اوزرينه
الله تعالى ايچون حجّت قائم اولدى يعنى
آدم حقّنده نزاعلرينك بطلاننه حجّت ٦

قاطعه

٩ قاطعه اولدى ملائكه نك احاطه اتمديكنى
انسان كامل احاطه ايلديكندن اوتورى
فانّ الملائكة لم تقف مع ما تعطيه
نشأة هذه الخليفة ولا وقفت مع
ما تقتضيه حضرت الحقّ من العبادات
الذاتيّة بو عبارت شريفه لرى ملائكه نك
توبيخنه دوشمه لرينك سببنى بيان ايدر
ووقوف بوندن شعور واطلاع معناسنه
دكلدر زيرا شعور واطلاع معناسنه اولسه
لم تقف على ما تعطيه ديمك لازم
كلوردى كه على ايله تعديه ايدر بلكه
ثبوت معناسنه در كما يقال **فلان**
وقف مع فلان وواقف معه اذا لم
يتقدّم عنه في السير ولم يقف معه
اذا تقدّم عنه معناى كلام اولدركه

ملائكه بو خليفه نك نشئهٔ روحانيه سيله
ازلده اعطا ايلديكي شيئه قناعت ايدوب
طورماديلر اول شيئكه تسبيح وتهليلدن
واكا لايق اولان كمالدندر بلكه تقديس ايدوب
هبه اولناندن زياده يه يعني منصب خلافته
طالب اولديلر وبو كلامده اشارت واردركه
جميع موجوداتك كمالاتي انجق مرتبهٔ انسان
كاملدن آله وهر انلر مرادلري انجق انسان
كاملدن حاصل اوله زيرا اسمانك كليسي
اِسْمِ ذاتِ مُسْتَجْمِعُ جَمِيعِ صِفاتْ اولوب
اسم اللهدن استمداد ايدركه انسان
كامل بو اسم الله مظهريدر ودخي ملائكه
حضرت ذات حقك عبادت ذاتيه سندن
اقتضا ايلديكي شيئ ايله طورماديلر وَلَيْسَ
لِلْمَلَئِكَةِ جَمْعِيَّةُ آدَمَ وَلَا وَقَفَتْ مَعَ الْاَسْماءِ

الالهيّة التي تخصّها وسبّحت الحقّ بها
وقدّسته وما علمت انّ لله اسماءً
ما وصل علمها اليها فما سبّحته بها
ولا قدّسته فغلب عليها ما ذكرناه
وحكم عليها هذا الحال فقالت من حيث
النشأة أتجعل فيها من يفسد فيها يعني
حال بوكه ملائكه ايچون جمعيت ادم يوقدر
زيرا ملائكه بر اسم معيندن حيثيتندن
الله تعالى يه عبادت ايدوب اول اسمدن
اوته كچه مزلر ادم ايسه الله تعالى نك
اسماسنك كليسيله عبادت ايدر
ودخي ملائكه كنديلره مخصوص اولان
اسماء الهيه ايله طورماديلر يعني اول
اسمانك فوقنده اولان رتبهٔ خلافته
طالب اولديلر حال بوكه انجق اول

اسما ایله حقی تسبیح و تقدیس ایدیلر
و بلمدیلر که انلر مخصوص اولان اسمادن
غیری الله تعالینک نیجه اسماسی دخی
واردر که انلرک علمی انلره واصل اولمدی
پس اول بلمدکلری اسما ایله حقی تسبیح
و تقدیس ایتمدیلر و ذکر اولنان شیئکه
انسان کاملک مرتبه سنک اعطا ایلدیکنه
حضرت حقک عبادت و انقیادن اقتضا
ایلدیکنه عدم وقوفلریدر یعنی عدم
قناعتلریدر اوزلرینه غالب اولدی
و بو حال اونلرینه حاکم اولوب نشئه
مخصوصه لری حیثیتندن دیدیلر که
یر یوزینه شول کسنه ء خلیفه قیلادمسنکه
انده فساد ایده وَلَیْسَ اِلَّا النِّزَاعُ وَهُوَ
عَیْنُ مَا وَقَعَ مِنْهُمْ فَمَا قَالُوهُ فِی حَقِّ آدَمَ

هُوَ عَیْنُ مَا هُمْ فِیهِ مَعَ الْحَقِّ فَلَوْلَا اَنَّ
نَشْأَتَهُمْ تُعْطِی ذٰلِكَ مَا قَالُوا فِی
حَقِّ آدَمَ مَا قَالُوا وَهُمْ لَا یَشْعُرُونَ
یعنی ملئکه نک ادم حقنده یُفْسِدُ فِیهَا
وَیَسْفِكُ الدِّمَاءَ دیدکلری دکل الا امر
حقه منازعه و مخالفتدر و بو نزاع ایتدکلری
شیء کندیلردن واقع اولان شیئک
عینیدر پس آدم حقنده دیدکلری
شیء کندیلری ایچنده اولدقلری شیئک
عینیدر یا خود ادمه نسبت ایتدکلری
نقصان دکل الا حقه منازعه و مخالفتدر
و بو نقصان کندیلردن واقع اولان شیئک
عینیدر پس اکر مرتبه ء آدم معرفتندن
محجوب ایدن نشئه لری بو نزاع اعطا
ایتمسه ادم حقنده دیدکلری شیء دیمزلردی

حال بوکه بلمزلرکه آدمه نسبت ایله کلری
نقصانی انلرین استعدادلری و فواتلری
اقتضا ایدر کُلُّ إِنَاءٍ يَتَرَشَّحُ بِمَا فِيهِ دروبو
عبارتدن بر نکتهٔ خفیه اخذ اولندیکه
آدم حقنده نزاع ایدن ملئکه اهل جبروت
واهل ملکوت سماویه اولمیه زیرا انلر غلبهٔ
نورانیتلرندن ومراتبی احاطه ایلدکلرندن
اونوری نفتدر انسان کاملک کما هو حقیقتنی
بلمزلر ایسه ده ینه عند الله شرف و مرتبه سنی
بیلورلر بلکه نزاع ایدن ملئکهٔ ارضیه جن
وشیاطین اوله وجناب باریله إِنِّي
جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قول شریفنده
دخی بر نکتهٔ خفیه واردر زیرا انسان
کامل مجموع عالمه یعنی علویاته وسفلیاته
خلیفه ایکن ارضه تخصیصندن ایما
واشارت وار

واشارت واردرکه نزاع ایدن ملئکهٔ ارضیه
اوله زیرا طیندن صادر اولمز الا اول منصبک
معرضنده اولاندن صادر اولور وملئکهٔ
سماویه نفتدر اول منصبک معرضنده ایسه لر
دخی عدم طینلری غلبهٔ نورانیتله
تیقنلرندن ناشیدر پس نظر امعان ایله
امری تحقیق ایتسک بولورسونکه بونشئهٔ
انسانیهده مفسدلر انلردر لکن بلمزلرکورمز
میسنکه قوت شهویه وغضبیه که ملئکهٔ
ارضیه نندر نفس ناطقه اوزرینه غالب
اولوب الی اسیر ومنقاد ایدرلر واول حینده
نفس ناطقه منزلهٔ حیوانیه یه نزول
ایدوب نفس حیوانیه اسمیله مسمی اولوب
اَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ اولور پس معلوم اولدیکه
حقیقتده مفسدلر انلردر واول اجلدن حضرت

شیخ وهو عین ما وقع منهم فیما قالوه فی
حق آدم هو عین ما هم فیه مع الحق
دیدی زیرا فساد وسفك دماء قوای
جسمانیه دن صادر اولور قوای روحانیه
وقلبیه دن صادر اولمز وجناب باریتك
اذ قال ربك للملائكة انی خالق بشرا
من طین فاذا سویته ونفخت فیه من
روحی فقعوا له ساجدین فسجد
الملائكة كلهم اجمعون الا ابلیس
استكبر وكان من الكافرین قول
شریفنده دخی برایما واردركه آیت
سابقه ده نزاع ایدن ملائكه ارضیه اوله
وملائكه سماویه انسان كاملك عند الله
شرف ومنزلتنه اطلاعلری یوق اولوری
امر حقه مطیع ومنقاد اوله لر زیرا آیت

سابقه

 سابقه ده انی جاعل فی الارض خلیفة
بیورلدقلرندن ملائكه نزاعه قالقوب
ادمك نقصاننی وكندیلرینك تسبیح
وتقدیسلرینی ایراد ایلدیلر وبعد الالزام
بینه سجده ایتدیلر حتی صریحا اسجدوا
لآدم امر شریفی وارد اولدقده نیكه سجده
ایلدیلر تكیم ختام آیة كریمه ده معتقد
آدمه هلا قتلته تعظیم بو غمیكن وسجده ایدك
دیو صریحا امر بیورمیكن بلا توقف ولا نزاع
ادمه سجده ایلدیلر تسویه عندنده روح
الهیه نك انده نفخی سببیله مسجود ملائكه
اولمغله لیاقت واستعدادینی بیلدكلرندن
اولوری دیو قرینه دخی واردركه بو آیة
كریمه ده مخاطب اولان افاضل ملائكه
سماویه اوله ولام تعریف عهد ایچون

اوله زیرا فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ بیوردقلرت
صکره فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُونَ تأکید بعد
التأکید ایله بیوردی بو تقدیرجه ملائکهٔ سماویه
وارضیه نك کلیسی سجده ده انلره اتباع ایله
تعقیب ایلدیلر دیمك اولور وبوندن دخی
استدلال اولنور که انسان کامل سموات وارض
اهلینك کلیسنه خلیفه اوله زیرا ملائکه اونك
رعیتی منزله سنده اولمسه اکا سجده ایتمزلر ایدی
اول اجلدن جملسی سجده ایلدیلر الا ابلیس
استکبار ایدوب کافرلردن اولدی پس
جناب حق ابلیسه خطاب ایدوب
مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ
اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ
بیوردی یعنی ایکی یدمله خلق ایلدیکمه
سجده ایتمکدن سنی نه منع ایلدی

استکباری

استکباری ایلدك یوخسه عالیلردنمی
اولدك و یَدَیْنِ دن مراد صفات جمالیه
و جلالیه ایدیکی عند المحققین واضحدر
و یَدَیْنِ دن ذات و صفات مراد اولنمسی
دخی صددن خارج دکلدر بو تقدیرجه
احدیت ذات بالجمله اسماء الهیه نك
کلیسنه تجلیء واحدیده تجلی ایلدم یعنی
بردن افاضه و امداد ایلدم و اول تجلیدن
بوکون جامع اولان آدمی خلق ایلدم
یعنی جمال و جلالی جامع اولدن اسماء
الهیه نك کلیسنه انی مظهر قلدم دیمك
اولور و حضرت شیخك وَمَا هُوَ اِلَّا عَيْنُ
جَمْعِهِ الصُّورَتَيْنِ صُورَةُ الْعَالَمِ وَصُورَةُ
الْحَقِّ وَهُمَا يَدَاهُ بیوردقلری یعنی
خَلَقْتُ بِيَدَيَّ ده اولان خلق دکل

الآ ایکی صورتك بیننی جمعدر بری صورة
عالمدرکه حقایق کونیه دن عبارتدر یعنی
اکوانه متعلق اولان اسماء الهیهٔ ظاهریه دن
کنایتدر وبری صورت حقدرکه حقایق
الهیه دن عبارتدر یعنی اکوانه متعلق
اولمیان اسماء الهیهٔ غیبیه دن کنایتدرکه
خلق ونسبه دن خارجدر پس حقك
یدینی بونلردر دیدکلری صفات جمالیه
وجلالیه اولدوغنی منافی دکلدر وصورت
عالمی ید حق قلمسی مظاهر اسما وصفات
اولدیغی اعتبار ایله در اول اجلدن حضرت
شیخ بر محلده یدیتی صفات جمالیه وجلالیه
ایله تعبیر ایلدی وبونده صورتین مذکورتین
ایله تعبیر ایلدی فانشا صورته الظاهرة
من حقایق العالم وانشا صورته
الباطنة

الباطنة علی صورته یعنی ادمك صورت
ظاهره سنی عالمك حقایقندن وصورتلرندن
انشا ایلدی وصورت باطنه سنی یعنی
علم اللهده موجود اولان عین ثابته سنی
کندی اسما وصفاتی اوزرینه انشا ایلدی
یعنی اسما وصفاتیله متصف قلدی
ولذلك قال فیه کنت سمعه وبصره
وما قال کنت عینه واذنه ففرق
بین الصورتین یعنی ادمك صورت
باطنه سنی جناب حق کندی صورتی
اوزرینه انشا ایلدیکی اجلدن ادم حقنده
سمعی وبصری اولدوم دیدکه نتیجهٔ
قرب نوافلدر نتکیم حدیث قدسیده
بیوردی لا یزال عبدی یتقرب الی
بالنوافل حتی احبه فاذا احببته

كنت سمعه وبصره الحديث وجوارح
صورت بدنيه دن اولوب آلت سمع
وبصر اولان كوزى وقولاغى اولورم ديمكى
پس نفسده ظاهر باطنك مظهرى ايسه دنيه
صورت ظاهر ايله صورت باطنك بيننى فرق
ايليك إني خالق بشرا آيهٔ كريمه سنى
آيهٔ خلافت نزاع ايله مستحق زجر وتوبيخ
اولان ملائكهٔ ارضى اولدوغنه نوعا
استدلال اولسه كركدر ايدى مناسبتله
تفصيل اولنوب سررشتهٔ كلام الدن
كيدركبى اوليك بز مانحن فيه مزه كلەلم
جناب حقك ملائكه يه إني جاعل في الأرض
خليفة قول شريفيدر و ملائكه نوكتى
أتجعل فيها من يفسد فيها قوللريدر
و ديلمشكه بو مقاوله تقاول واقع اولان

عوالم

عوالم اختلافنجه دريعنى بو مقاوله
عالم مثالده ايسه مكالمهٔ حسيه يه
شبيهدر كه اول عالمده جناب حقك
ملائكه يه تجلئ مثالى ايله تجليسندن
عبارتدر اهل آخرته صور مختلفه ايله
تجليسى كبى نتكيم حديث تحول الخ
بيان ايدر واكر بو مقاوله عالم ارواحده
ايسه تجردلرى حيثيتندن كلام نفسى
كبيدر پس بو تقديرجه الله تعالينك
ملائكه يه قول شريفى مراد اولنان معنايى
بيلدى ارضده انلرين غيريني خليفه قلمقلغى
انلرين قلبلرينه القا ايتمكدن عبارتدر
وملئكه نك عدم رضالرى وانكارلريدركه
بو عدم رضا وانكارلرى نفسلرينى كوردكله
كنديلردن اكمل اولان مراتبه دن

احتجاجلرندن نا شیدر تنکیم مصنف شیخ بیورور
فلو عرفوا انفوسهم لعلموا ولو علموا لفهموا
یعنی ملائکه اکر ذاتلرینی و حقیقتلرینی بیلسه لردی
حقیقتلرینک کمالات و نقصانلرینک لوازمنی
و انسان کاملک مرتبه سنی بیلمدکلرینی و الله
تعالینک اسماء سائره سنی بیلمدکلرینی بیلورلردی
و اکر حقیقتلرینک لوازمنی و انسان کاملک
رتبه سنی و الله تعالینک اسماء سائره سنی
بیله لردی کندیلرینی غیرینه جرحک نقصانندن
حفظ اولنورلرایدی یعنی اتجعل فیها من
یفسد فیها [illegible] لرایدی ثم لم یقفوا مع
التجریح حتی ادعوا فی الدعوی بما هم
علیه من التقدیس و التسبیح اندنصکره
ملائکه آدم حقنده طعن و جرح ایله اکتفا
ایتمیوب بل که دعوای تسبیح و تقدیس

ایله

ایله نفسلرینی پاک کوردیلر یعنی اتجعل فیها من
یفسد فیها دیدکلرینه قانع اولمیوب نحن نسبح
بحمدک و نقدس لک دیدیلر یعنی ادمده بو صفات
مذمومه وبزده بو صفات محموده وار ایکن خلافته
ادمدن احق دکلیوز دیدیلر و بیلمدیلر که بو دعوالری
شرک خفی یی مرجعدر زیرا حقیقتده انلرینک
مظاهرندن مسبح و مقدس اولان حقدر
اول اجلدن جناب حق قال انی اعلم ما لا تعلمون
و علم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم علی الملائکة
فقال انبئونی باسماء هؤلاء ان کنتم صادقین
بیورردی یعنی ملائکه کبری نشئه سی صحیحه لری
حیثیتندن آدمه طعنلری حسبیله مستحق زجر
و توبیخ اولدقلری اجلدن جناب حق سزک
بیلمدیکز نسنه یی بن بیلورم دیو انلری زجر
و اسکات ایلدی زیرا خلافتدن مراد اسماء

الهیه نك مجموعنه قابلیت و معرفتدن عبارت ایدوكی
معلوم اولدی اسماء الهیه نك كلیسی ملائكه نك برینه
تعلیم اولنسه انلری تعلمه اعیان ثابته لرنده عدم
استعدادلری ظاهردر پس حقیقت انسانیه یه
اعطا ایلدیكی استعداد و قابلیتی و كمال و فضیلتی
انلره افهام و الزام ایچون اسمانك كلیسنی آدمه
تعلیم ایلدی یعنی اسماء نك كلیسنی ادمه تجلی
ایلدی و اول تجلیدن ادمه علم حاصل اولدی اندن
صكره اول اسمائی كه آدمه تعلیم ایلدی مسمی لرینی
ملائكه یه عرض ایلدی و بیوردیكه اگر قولكزده
صادق ایسكز بو مسمی لرك اسمالرینی اخبار
ایدیكز یعنی بو اسمانك تحتلرنده بولنوب مظهری
اولمغه لیاقت و استعدادكز وار ایسه خبر
ویركز پس انلر دخی عجزیوندن قالوا سبحانك
لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العلیم الحكیم

دعوا

دعوا ونزاعلرینه نادم اولوب لسان مقدرت
بیان ایله بو یوزدن عذرخواه اولدیلركه بزه اعطا
ایلدیكك اسما ایله سنی تسبیح و تقدیس ایدرز بزم
ایچون علم یوقدر الا شول شیئ كه سن بزه تعلیم ایلدیك
بر تحقیق سن بیلوجی علیم و حكیم سنسن دیدیلر قال
یا آدم انبئهم باسمائهم فلما انبأهم باسمائهم
قال الم اقل لكم انی اعلم غیب السموات والارض
واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون یعنی جناب حق
انلرك اوزرینه ادمك فضیلتنی ومسجود ملائكه
اولمغه استعداد و لیاقتنی بیان ایچون آدمه
خطاب ایدوب بیوردیكه یا ادم انلره اسمالرینی
یعنی اسماء مسمیدن اخبار ایله وقتا كه ادم
اخبار ایلدیسه یعنی انلرك مظهر اولدقلری
اسمایه مظهر اولمغه لیاقت و استعدادینی خبر
ویردی ایسه جناب باری ملائكه یه خطاب

ایدوب بیوردیکه بن سنی دیدیکی که بن سموات
وارضك غیبنی بیلورم زیرا سموات وارض اهلنك
اعیان ثابته لری بنم علممده موجوددر هر کسه
اعطا ایلدیکیم استعداد ولیاقتی انلردن یکرك
بیلورم سزلر اوز دیککز لا آدم اولان امرمه تسلیم
وانقیاد در پس الزم واسکات ذنفکز ادمه سجده
ایدردی نتکیم بو ایت کریمه نك تحصلی بیوردر
وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
اِلَّا اِبْلِيسَ اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ
پس ایة خلافته اسماء الهیه نك کلیسنه
قابلیت واستعداد مستلزم خلافت اولدی
وملائکه اکرچه ضمنا خلافته طالب اولدیلر لکن
خلافته مستلزم اولان اسماء الهیه نك کلیسنه
متعلم ومتحمل اوله مدقلرندن اول رتبه یه نایله
واصل اوله مادیلر وبوندن استدلال اولندیکه

اناعرضنا

19 اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ ایة کریمه ده اولان امانتدن
مراد خلافتی مستلزم اولان اسماء الهیه نك
کلیسیدر اول اجلدن سموات وارض اهلی امانتی
قبول ایده مدیلر وَمَا مِنَّا اِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ
مقتضاسنجه کندی طورلرینی کچه مدیلر نتکیم
حضرت امین وحی خلیل اعنی حضرت جبریل علیه
السلام منزله قربیة لَوْ دَنَوْتُ اَنْمُلَةً لَاحْتَرَقْتُ
دیو اعتراف ایدوب کندی مقامنی تجاوز وایت
خلافتك اسمائنك کلیسنی ملائکه نك عدم اخبارلری
یعنی لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا دیدکلری ایة امانتك
تحملاری وادم اسمائنك کلیسنه عالم اولوب وملائکه نك
اسمالرینك کلیسنی اخبار ایتمه سی ایة امانتك امانة اللهه
متحمل اولمسی مستدعی بو وجهله ایکی ایة بینده من
وجه مناسبت وموافقت ونوعا مقارنت
ومطابقت اولدیغی اهلنه خفی دکلدر

Hca Mahmud
3212
Eski Kayıt No

بسم الله الرحمن الرحيم

اعوذ بكلمات الله التامات كلها من شر
ما خلق يا عظيم السلطان يا قديم الاحسان
يا دائم يا باسط الرزق يا واسع العطايا يا دافع
البلايا يا سامع الدعا يا يا ماجدا ليس بغائب
يا موجودا عند الشدائد يا خفي اللطف يا لطيف
الصنع بسم الله بابنا تبارك حيطاننا يس

انا عرضنا الامانة على السموات والارض

سقفنا